

Church and Peace

International Office

Church and Peace - the ecumenical peace church network of communities, training centres, peace organisations and peace service agencies in Europe

Za svijet bez atomskog naoružanja – Apel povodom 74. godišnjice bacanja atomskih bombi na Hirošimu i Nagasaki 6. i 9. kolovoza/avgusta 1945.

Wethen, 7. 8. 2019.

Church and Peace poziva kršćanske Crkve i zajednice u Europi:

Pozovite vlade svojih država da pristupe međunarodnom pravnom Ugovoru o zabrani atomskog naoružanja (TPNW).

Svojom molitvom, javnim govorom i suradnjom osnažite ljude i inicijative koji se molitvom, javnim istupima i djelovanjem u crkvenim zajednicama, civilnom društvu i politici zalažu za mir i razoružanje.

Podržite ljude dobre volje svih religija i denominacija, koji se iz humanitarnih razloga zalažu za atomsko razoružanje u cijelom svijetu; npr: Međunarodnu kampanju za ukidanje atomskog oružja (ICAN), koja je 2017. godine nagrađena Nobelovom nagradom za mir, Mayors for Peace (Gradonačelnici za mir), organizaciju liječnika IPPNW ili Crveni križ.

Pomognite žrtvama rata na Balkanu, oboljelima od posljedica korištenja municije s osiromašenim uranom i podržite da se to iznese na vidjelo.

Pozovite svoju Vladu da se (unutar Europske Unije) zauzme za jedan novi multilateralni dogovor, koji će uključivati i SAD i Rusiju, o zabrani stacioniranja raketa kratkog i srednjeg dometa u Europi.

Pozadina:

Ubrzo nakon završetka 2. svjetskog rata, 1949. godine, osnovana je europska ekumenska mreža mirovnih Crkava „Church and Peace“. Crkve, zajednice, komune i mirovne službe članice, nasljedujući Krista, zalažu se već 70 godina za pomirenje i mir, nenasilje i pravdu.

U okviru međunarodne konferencije povodom 70. godišnjice Church and Peace, delegati su se detaljno bavili pitanjima aktualne pojačane militarizacije Europe i nuklearnog zastrašivanja. Nekoliko članova je posebno pogođeno: kao očevici izvijestili su o do danas vidljivim posljedicama korištenja municije od radioaktivnog urana na područjima bivše Jugoslavije. Drugi članovi Church and Peace u kontaktu su s preživjelima nakon bacanja atomske bombe na Hirošimu i Nagasaki, kao i preživjelima testiranja nuklearnog naoružanja zadnjih desetljeća.

Uznemireni smo zbog trenutne opasnosti od atomskog oružja i radioaktivne municije u Europi.

Tek nekolicina država svijeta raspolaže snagom od oko 15.000 komada nuklearnog oružja. Svaki pojedini komad nadilazi eksplozivnu snagu atomske bombe koja je eksplodirala u kolovozu 1945. nad Hirošimom i Nagasakijem. Trenutno se tehnički osuvremenjuju, a veličina bojnih glava smanjuje, što znači da njihova upotreba postaje vjerojatnija. I to u globalnoj političkoj situaciji koju karakteriziraju nove krize i napetosti, uključujući i devet država s nuklearnim oružjem.

U nekoliko aspekata su europske zemlje i ljudi koji u njima žive pogođeni aktualnim opasnostima i uključeni u situaciju:

INF-ugovor (Ugovor o korištenju nuklearnih raketa srednjeg dometa), koji je važan za europsku sigurnost i u kojem su se Sjedinjene Države i bivši Sovjetski Savez složili oko zabrane i potpunog uništenja svojih nuklearnih raketa kratkog i srednjeg dometa, opozvale su prvo SAD, a potom Rusija, pod optužbom za međusobno kršenje.

Svih 9 nuklearno-naoružanih država u procesu su tehničke nadogradnje svojih arsenala oružja i sustava za transport (npr. zrakoplova). Povećanje preciznosti ovog oružja ostavlja koban dojam da bi regionalno ograničena upotreba atomskog oružja bila moguća. To snižava političku suzdržanost za nuklearni rat.

Položaji nuklearnog oružja u Europi postaju - kao u Hladnome ratu – mjesta koja su kao potencijalne mete u ratovima i terorističkim napadima, ali i nesrećama, naročito ugrožena.

Ljudi iz Bosne, Srbije i Kosova izvještavaju o brojnim oboljenjima raka među stanovništvom, također među djecom, uzrokovanim municijom s radioaktivnim uranom, korištenom u ratovima od strane NATO i koja se još uvijek može pronaći u nekim dijelovima zemlje.

Crkve u Africi i Južnoj i Sjevernoj Americi svjedokom su mnogih oružanih sukoba koji se ustvari vode zbog iskopina urana i rijetkih ruda, potrebnih za proizvodnju nuklearne tehnologije.

Europske banke sudjeluju u sufinanciranju nuklearnog naoružanja. Jedino kroz ove investicije i jest moguća proizvodnja obnovljenog nuklearnog arsenala.

Modernizacija nuklearnih bojnih glava i transportnih sistema zahtijeva ogromna novčana sredstva nuklearnih sila i drugih država, koja bi se itekako čak i u Europi mogla iskoristiti za pomoć ljudima pogođenim siromaštvom, glađu i nasiljem, ili za obrazovanje i zaštitu klime.

Uznemireni smo zbog opasnosti od bespovratnih posljedica nuklearnog rata

Istraživanja posljedica mogućeg rata s primjenom atomskog oružja pokazuju da bi posljedice za ljudski život, prirodu i klimu izazvale katastrofe nesagledive veličine. Ni jedna humanitarna organizacija ne bi bila u stanju zaštititi ljudski život od radioaktivnog zračenja i padalina. Živuće i buduće generacije bile bi ekstremno pogođene teškim oboljenjima i zagađenjem životne sredine. Čak i u slučaju regionalno ograničenog nuklearnog rata, koji bi bio moguć zbog smanjenja nuklearnih bojnih glava, broj civilnih žrtava bio bi izuzetno visok, a klimatske posljedice po proizvodnju hrane povukle bi za sobom smrt milijardi ljudi zbog gladi.¹

---

1 Odgovarajuće studije spominju se u: Peter Rudolf, Manjkavosti nuklearnog zastrašivanja, O nuklearnoj doktrini SAD i njenim problemima, Zaklada znanost i politika, SWP Studija 15, Berlin, srpanj/juli 2018; Međunarodna kampanja za ukidanje nuklearnog naoružanja, njemačka podružnica: www.icanw.de/fakten; Njemačka sekcija Međunarodnih liječnika za spriječavanje nuklearnog rata / Liječnici s društvenom odgovornošću www.ipnw.de.

U duhu Isusa Krista pozvani smo na mir – Crkve protiv atomskog naoružanja

Vjerujemo da nas je Isus Krista pozvano da budemo vjesnicima pomirenja (2 Kor 5,20). Širom svijeta umrežene Crkve nalažu da se zalažemo se za prevladavanje nepravdi, siromaštva i rata i promičemo mirni suživot i zajedničku sigurnost svih ljudi.

Prijetnja uništenjem stotine tisuća ljudi i radijacijom cijelih kontinenata proturječi svemu onome što nam je kao ljudima koji vjeruju u Isusa Krista naloženo po biblijskom svjedočanstvu.

Doktrina nuklearnog zastrašivanja ni na koji način ne znači da se radi o oblicima nasilja pravnih država ili obrani, koje većina crkava prepoznaje kao moralno opravdane, već o krajnje neljudskoj i protu-međunarodno-pravnoj prijetnji uništenja stotina tisuća, i više, ljudi.

U tome smislu su se zadnjih godina sinodi i vrhovni organi mnogih Crkava, a proizišlo iz vjere u Isusa Krista, izjasnili protiv moralne opravdanosti zastrašivanja upotrebom nuklearnog naoružanja; kao npr: Ujedinjena Kristova Crkva (SAD), Crkve Švedske i Norveške, Ujedinjena reformirana Crkva Južne Afrike, Prezbitarijanska Crkva, Ujedinjena metodistička Crkva, Nacionalni sabor Crkava Koreje, Nacionalni sabor Crkava Japana, Moderami ujedinjenog reformiranog saveza u Njemačkoj i njemački godišnji skup Religijskog društva prijatelja (Kvekeri).

Nakon deset godina kontinuiranog angažmana „International Campaign for the Abolition of Nuclear Weapons“ (ICAN), koju su podržale mnoge organizacije civilnog društva kao što su Međunarodni crveni križ, Ekumensko vijeće Crkava i Vatikan, 7. srpnja/jula 2017. donesena je Konvencija o nuklearnom naoružanju Ujedinjenih Naroda, UN-ov Ugovor o zabrani nuklearnog naoružanja (Treaty of the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW). Sporazum su podržale 122 zemlje članice UN-a, a 70 ga je međuvremenu potpisalo.

Sporazum rješava jedan propust u međunarodnom pravu. On zabranjuje razvijanje, testiranje, proizvodnju, transportiranje, skladištenje ili zastrašivanje atomskim naoružanjem. Time su države koje još uvijek imaju atomsko naoružanje etički delegitimirane od strane većine međunarodne zajednice.

Ovom povijesnom Sporazumu potrebna je daljnja i odlučna javna potpora od strane ekumene cijeloga svijeta i što je moguće više Crkava i denominacija.

Stoga se Church and Peace obraća sinodama i vrhovnim crkvenim organima u Europi i moli ih da se obrate svojim vladama i odlučno podrže Ugovor o zabrani nuklearnog naoružanja.

Nekoliko primjera potpore kršćanskih Crkava Ugovoru o zabrani nuklearnog naoružanja:

Još od osnivanja Ekumenskog vijeća Crkava (EVC) na svim je skupštinama zahtijevano razoružanje svih atomskih, bioloških i kemijskih sustava naoružanja. EVC značajno podržava različite inicijative za razoružanje, počevši od inicijativa civilnog društva i međunarodnih organizacija te ekspertnih grupa, koje su dovele do međunarodnih ugovora o zabrani biološkog oružja (1972), kemijskog oružja (1993), nagaznih mina (1997) i 2017. godine do UN-ovog Ugovora o zabrani nuklearnog naoružanja. Na svome posljednjem plenarnom zasjedanju 2013. godine predstavnici EVC-a potvrdili su zahtijev formuliran na prethodnim skupštinama, da se proizvodnja, posjedovanje i uporaba nuklearnog oružja iz etičkih i teoloških razloga označi kao "zločin protiv čovječnosti".

Papa Franjo višestruko je podržao zaključivanje UN-ovog Ugovora o zabrani nuklearnog naoružanja (TPNW). Vatikan se nalazi među prvim potpisnicima. U studenom/novembru 2017. papa se izjasnio za ukidanje doktrine nuklearnog zastrašivanja:

„Pomislimo li na za čovjeka i okoliš katastrofalne posljedice koje svaka upotreba atomskog oružja sobom nosi, ne preostaje nam drugo no osjećati veliku zabrinutost. Stoga uzimajući u obzir opasnost nepredvidive eksplozije takvog oružja – iz kojeg god razloga – odlučno osuđujemo prijetnju njegove upotrebe i posjedovanja, upravo jer posjedovanje stoji u funkciji logike zastrašivanja, koja ne pogađa samo sukobljene strane, nego ukupan ljudski rod.“

Plenarno vijeće **Konferencije europskih Crkava (KEC)** 2018. godine u Novom Sadu pozvalo je „*da se podigne glas protiv svakog razvijanja i proizvodnje atomskog naoružanja.*“

Generalna sinoda anglikanske Crkve je 13. srpnja/jula 2018. u jednoj Izjavi (Nuclear Ban Motion) izričito podržala UN-ov Ugovor o zabrani nuklearnog naoružanja i podržala zahtijev za razoružanjem od sveg atomskog oružja, te apelirala na vlastitu Vladu.

Evangelička crkva u Porajnju, Njemačka, odaslala je „**Riječ mira 2018**“. Unutra stoji: „*Priznajemo da se prijetnja atomskim, ali i kemijskim i biološkim oružjem masovnog uništenja, ne može više smatrati legitimnim sredstvom samoobrane. Vjerujući u Božji mir, ne želimo više biti okruženi, šticeći, niti dovođeni u opasnost takvim oružjem.*“ Zahtijeva se povlačenje atomskog oružja iz Büchela u regiji Eifel, Njemačka, te sveg atomskog naoružanja iz Europe. Od savezne Vlade zatraženo je da potpiše Ugovor o zabrani nuklearnog naoružanja.

Prijevod: Denis Jurić / Lektura: Duška Borovac